

Delium  
1872  
a nagy ből  
huglyt

**Delutáni posta.**

— Temesvár, febr. 9. A temesvári halállal tegnapi gyűlésén az országos értekezletre felkínálással Missics Nagy, Pavlovics és Strauser urak választották meg.  
— Horvát szlavon dalmát miniszterem javaslatára, magyar miniszterelnökünk által tett előterjesztésre, Vakarovics Antal, horvát szlavon országos kormányom belügyi osztályának elnökének a báni helytartói osztályt és illetéget díjmentesen adományozom.  
Kelt Bécsben, 1872. évi febr. hó 17-án.  
Ferenx József, ak.  
Gr. Lónyay Mányhért, ak.

**1872. IV. évfolyam**

**38. szám.**

**Szerda, február 21.**

**DEBRECZEN.**

**POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASZATI HIRLAP.**

Megjelen hetenként ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

**Hirdetési díj:**

Ötbaszoros petisörért 5 kr.  
Nagyobb terjedelmű, mint színtelen 1500 szavas hirdetés, alkuz szerint a legolcsóbb árért.  
Helykedj: Minden beiktatásért 100 sz.  
Nyilatkozat: megjelölt költséggel 20 sz.  
Név- vagy névenemleltől közölték, kártyák nem vesztnek tekintetbe. — Egy színtelen közlőnek sem adnak választ.

**KÖZGAZDASÁG.**

— Debreczen, febr. 20. Piacunk ma igen énkéntelen volt; minden árucikk nagyon kevés mennyiségben hozott, s a kiárusítás is alig alakult. Legtöbb volt a szőlő. Az árak következők: tisztabuza 11 ft — 12 ft, ketszeres 7 ft 60 — 70 kr, rozs 6 ft 10 — 40 kr, tengeri 7 ft 30 — 40 kr, árpa 5 ft 10 — 20 kr, zab 3 ft 40 — 80 kr, kolompér egy akkál 1 ft 40 — 50 kr.

**Nyilatkozat.**

**Hirdetmény.**

Bihar megye Hegyköz szent Imre községbe levő cserép és téglagyárát gyáram, mely 12000 szántó földvel van ellátva, lakhely és angoliz színnel együtt alhaszonbérbe adni alkalmozók szándékuk értesíthetnek Bihar Diószegen alírottal.  
Diószeg febr. 17. 1872.

**Mezey Albert.**

OLAH KAROLY.

**Atok meg a jót.**

Atok meg a jót.

**veny-nedve.**

veny-nedve.

**rov irat.**

rov irat.

**göresök ellen.**

göresök ellen.

**Karacsonyi Karoly.**

Karacsonyi Karoly.

**tes.**

tes.

**titottam.**

titottam.

**sznyay Karoly.**

sznyay Karoly.

**Eladó szözlő.**

Eladó szözlő.

**postakertben jó karban levő**

postakertben jó karban levő

**és gyümölcstákkal ellátott négy és**

és gyümölcstákkal ellátott négy és

**őre káron eladó. Értékeit ad**

őre káron eladó. Értékeit ad

**76 3-8**

**Eladó szözlő.**

Eladó szözlő.

**postakertben jó karban levő**

postakertben jó karban levő

**és gyümölcstákkal ellátott négy és**

és gyümölcstákkal ellátott négy és

**őre káron eladó. Értékeit ad**

őre káron eladó. Értékeit ad

**71 5-8**

**Eladó szözlő.**

Eladó szözlő.

**postakertben jó karban levő**

postakertben jó karban levő

**és gyümölcstákkal ellátott négy és**

és gyümölcstákkal ellátott négy és

**őre káron eladó. Értékeit ad**

őre káron eladó. Értékeit ad

**71 5-8**

**Eladó szözlő.**

Eladó szözlő.

**postakertben jó karban levő**

postakertben jó karban levő

**és gyümölcstákkal ellátott négy és**

és gyümölcstákkal ellátott négy és

**őre káron eladó. Értékeit ad**

őre káron eladó. Értékeit ad

**A bankkérdés tárgyalása.**

\*) A jelen országgyűlési idény alatt a legtanúságosabb viták a bankkérdés felett folytak az országgyűlésben.

A Tréfort által előterjesztett javaslat, mely nem egyéb, mint a kormány irányzata, egyáltalán nem mutatja, mintha a kormány és a kormánypárt áll volna hatva e kérdés fontosságának érzetéről; sőt azt lehet belőle kivenni, hogy a kormány — mint sok más egyéb kérdésben — fél munkát akar tenni utána; fél munkát, mely fél munkának is be fog illeni; földzárásnál nem egyéb az, mint a kormány keresztül akar vinni ezt is csak azért teszi, hogy látszassék tenni valamit.

Nincs lelkeseve a kormány, és a kormánypárt ama hazafiai érzelmétől, hogy az ország ipara, kereskedése és gazdasága, kiszabadván az osztrák gyarmatosítási irányzatok beközlől, önálló sárga vergődéseket, s virágzásnak induljon.

Nincs átlátva a kormány és a kormánypárt ama méltóság érzetétől, hogy önálló, legalább önállóságra törekvő nemzet vagyunk, melynek önmagja iránti legfőbb kötelessége, hogy megszabaduljon az örökös agiótól és a busás kamatoktól; hogy olcsó pénz által hasznosíthassa szorgalmát, nemes törekvéseit, munkáját!

Nem éri a kormány és a kormánypárt annak szükségét, hogy az osztrák bank kiváltsága valahára véget érjen Magyarországon, melyet semmi törvény sem kötel az arra, hogy a bécsi pénzügyreklék által adhatott dobja oda magát továbbra is.

Sőt — amint már igen sok kérdésnél láttuk — a bankgyűlés is nem azon szempontból indítja ki törekvéseit a kormány, hogy mi üdvös Magyarországnak, hogy miher van joga a magyar nemzetnek, — hanem eljárásának irányzatától, azon érdekektől, melyek a kormány és a kormánypárt meg B'cs érdekei, — hogy valahogy meg ne sértsék a jó sorsvetéseket, inkább saját életbevágó érdekeink szenvedjenek.

És tulvitt és vétkes csapongásnak jóról levágasság hogy előbb-utóbbra teszi hazánk anyagi és szellemi életét, — nem kell bizonyítani!

A bankkérdés — a mint a kormánypárt tagjai is bevallják — nem függ a közjogi állásponttól; ez nem tartozik a megállapított közhelyek sorába.

És mégis, mily mervén ragaszkodik a kormány és a kormánypárt is hibás kiindulási pontjához, miszerint csak az osztrák bankkal kiegyezés oldhatja meg hazánk e legsarkalatosabb pénzügyi kérdését.

Második veszélyes kiegyezést akar néhézenni új egyezségökkel.

Politikai életünk nézve meg vagyunk szíbbasztva az 1867-diki közölgvény kiegyezés által.

Anyaik törekvésétől ez eloztatik az által, hogy legyen 1872-ben egy káros pénzügyi kiegyezés az osztrák bankkal; s a melynek eddigelő kiváltságát törvényileg nem voltunk kötelezve cismerni, most azt törvény után kívánják szentesíteni.

Hol van az a reformer deákpárt, az a szabadelvű jobboldali elem, mely az ellenzékkel egyesüljön az egyik életkérdésünk megoldásában?

Oh bizonyára mindnyájan a kormányval fogunk szavazni!

Ebből is megítélhető, hogy vajon

igazolt, igazolt-e azon nézet, hogy ha az ellenzék, eltekintve a közjogi alapokról, egyesülni kívánna az ugynevezett deákpárti függetlenekkel, a szabadelvű elem nem ny megadni magát sovának a kormány irányában, mint a függetleneknek breszletit deákpártiak meghuztak megköt.

Innen látnivaló, hogy mennyire fökéltlen alakra vannak tekintve a legközelebb felülnevező új ellenzéki pártalakulási kísérletek!

Eszelvénye tehát elhagyni a rázótló, melyre a haza önállósága s anyagi és szellemi jóléte van írva?

Keserű csalódás fogja kísérni azon szakadékokat, kik bármilyen csatlakozás alatt az ellenzék eddigi politikájától elternek!

— A nagy vasúti értekezlet eredménye az, hogy Magyarországnak a keleti vasútra nem a befolyás engedtetét (1) s a bécsizimonyi és szlavóniai vonalakra nézve magálapodás jött létre.

— Új törvények. A hír, lap tegnapi száma két szentesített törvényt, egy a honvédség felállításáról, a másik pedig a földművelésügyi törvényekről, melyek a határovidéki polgárokat részben utánvállaló közös költségek hozzájárulási arányáról szöl.

— Az erdélyi képviselők emlékiratának anyja haszna az, hogy a kormány — állítólag — az okmányban említett bajok elhárítására nézve megkezdte intézkedéseit.

— Az orsz. baloldali értekezlet tagjai: Bars megye balpártja az e hó 18-án Léván tartott értekezletében a baloldali országos gyűlésre képviselőül megválasztotta Kürthy József, Massányi ev. lelkész, Nagy János fer. esperes, Kemény István, Konecz Károly, Benkovicz Csaba Béla, Detrich Péter, ifj. Majthényi Ru-dolf, Buzsák Emil, Emery István, Kaldrovics Antal, Posztiz urakat. — A szabadelvű Nép-párt által az országos baloldali értekezletre kiküldetett: Mukics Ernő, Varga Károly, Mukits Au-rél, Vermes Gábor, Szekenderovits János, Per-tits József, Vaisz Tivadár.

— A debreczeni deákpárt programja.

— Igértünkhez képest közöljük alább a debreczeni deákpárt nyilatkozatát.

Nem akarunk hosszasan fejtegetésekbe bocsátkozni felele.

Röviden csak annyit jegyzünk meg rá, hogy a nagy hangon kezelt nyilatkozat egy-felől azt hangsúlyozza, mikép Magyarország önálló, szabad ország, s szabadságát az 1848-iki törvész betetőzte, másfelől pedig a magyar had és pénzügyet teremtéséről közölnek nekünk ismeretel Ausztriával! Tehát az önálló Magyarországnak Ausztriától kell függeni természet szerint!

— Ez valóban logika!

— Ez valóban elítélhetetlen a szabadságszerető honfiai, hogy Tisza Kálmántól Deák Ferenchez tartójanak!

— Továbbá a nyilatkozat nem helyesli a baloldali párt eljárását, mert a közölgvény alapján jobbát nem ígérhet!

Ugyan tisztelt deákpárti polgártársak, nem nevétek magatok is össze, mint hajdan a római jósok, — midőn a baloldali programból jól tudjátok, hogy az önállóságot iger és arra törekvés, hogy hazánk ügyeibe se a német, se a császári sít, bele ne szólhasson, mint volt Nagy Lajos s Mátvás király alatt, s mint lenni is akar egykoron, mert jóni kell és jóni fog egy jóbb kor!

Vége egész önzetelt utasítjuk vissza a nyilatkozatba foglalt azon fogást, miszerint Debreczen érdekeinek sem használ a baloldali politika!

Ugyan mit ártott az valaha Debreczennek, hogy hazáját forróban szerette, mint azok, kik csak Ausztriában találtak üdvöt? Mit ártott szabadelvűség? Nem az terjesztette itt

— De nem rettsz-e vissza tőle, ha hallod.....

— Előre mondom, nem. Mi az? Fülöp térképét vett elő, s Armand elé teríté.

— Barátom! — szólott — nem tudom jó-e vagy rossz szellemem három év előtt egy társaságba vezet, melynek tagjai gazdag kedveskedők valának. Szóvetéseikkel szözlőnkkel fel, — mert tudták, hogy elég vagyonom van, — és én beállék. — A szerencse minden valatomban folyvást üldözött. A legvakmerőbb vállalatokba fogtam és társaim egyenként elbukának, míg engem mindig magasabb fokra emelt a szerencse; és vagyonom négyszer annyira nőtt.

— Most nézd barátom, — folytatólag kevés színet után Fülöp — nézd itt, Amerika egyik leggazdagabb kikötőjében, a new-yorki kikötőben áll egy hajóm megakva Amerika minden gazdaságához; de legfontosabb tényező rajta, azaz az ist rudak mázási. Oh ha ez épen jó lenne haza! ..

— Ertem akarodát Fülöp, — szóló Armand, — te engem akarsz hajóért küldeni.

— Igaz barátom. Halld okát miért: nem bírom semmit azon emberben, ki a hajó vezénylőjét viszi, mert ő is egyik bukott társam fia, és a tengeren egy borzadt rabló csapat uralg. Ramza a neve vezénylőnek s az egész ocean remeg novótól, mert temérdek kárt okoz a semmi vést nem sejtő hajónak. — En aztól félek, hogy ha, hajóm kapitánya utnak in-dul, még megövezhet e kalozkáló s kezitör-játsza hajómat. És ha félet megosztja is hajóm-nak, temérdek kincs marad meg birtokában. Tehát megítéltem neki az elindulást újabb rendeletig, és intézkedtem, hogy ha indulni akar-nis, vesztet maradjon hajómal. És Máriának megövezését bírom, hogy gazdag hajómatk — te légy vitez kapitánya.

— Mily nagy szerencse Fülöp, hogy a tengerészetet is tanulmányozom.

— Armand lelkéből öült a megbízatásnak s előre tervezgeté már, hogy jövet felkeres-tesz. Alant szigetét s meglátogatta, ha még el, szegény elhagyott birtóját, Rajnáldot.

— És a szerződést férás készírtással köté meg.

— Ha pár nap múlva indulsz Armand,

és a nagyvidéken a miveltéget, felvilá-gosodást?

Debreczennek 600 éves életörténete bizonyítja, hogy épen az alapította meg és növelte nagyságát, sőt a hazánk körülete levő nagy vidékeit is az védte meg az enyészéltől, hogy e város lakossága minden ízében mindig lista magyar érzelmű volt, hogy a természeti szent ösztöne vezette minden útjában, gondolá-tában, tetteiben azon irányra, a melyen csak egyedül volt fellelhető s kiküzdhető a magyar szabadság!

Félt-e tehát a kiesinyes gyanusításokkal, melyeket a gyarmak is kinevelt? ..

Legyen mindenkinek láta szerint! Hanem azt megköveteljük, hogy nehány ember az összes lakosság rovására tényeket ne ferdítsen! ..

De im itt a deákpárti nyilatkozat! Tes-sek, a kinek teszitek! Nyilatkozat.

Magyarország ezredéves államélete az öntentartási küzdelmek szakadatlan láncolata. E nemes nemzet ez óriási küzdelmeiben párszázadon át orszemül, védtélul szögült Európának, a keresztényzetnek, és civilizatiojának, a felhold világhatalma ellenében, meg s hosszú harcz alatt meg nem törtét bír, de megövezte.

E vezetésről helyzet ösztönözött bolcs apáinkat arra, hogy az akkoriban legnagyobb hatalmu dynastiával, az austriai uralkodó ház-zal szövetkezzenek, s annak Sz. István koroná-ját örökösödési joggal felajánlják, de csak oly esküvel erősített szerződés mellett, hogy Ma-gyarország szabad ország, önálló, füg-getlen állam maradjon. (1)

Azonban tudjuk, a dynastia, mely örökös tartományban absolut hatalommal bírt, Magyarországnak is annak gyakorlatára hajlott, innen ismét az évszázados küzdelem, mely a nemzet és a dynastia között kifejlődött, folytonossá lett.

A jelen század a népképviselet és a parle-menti kormányzás eszméjét diadala juttatta, hazánkban a 48-iki örvényhozás testületé-zezt meg, de Austria népeit is alkotmányra teret-tek.

Ez új rendszer vezetett államgyoradunk betetőzésére.

A magyar birodalom, az osztrák birodalom egy közös fejedelmnek sceptruma alatt áll, s egybekötésével fogva eo ipso közele-dünk a közös fejedelm diplomatiak képvisel-tetésére: — közös ügyök a harci védelem, mert Magyarország a dynastiával, s annak örökös birodalmával épen e czélból szövetkezett: — közösen kell lenni természet szer-int! ama közös czélokra szolgáló pénzkészlet igényének is.

Alamiszterdéseinknek — ime — azon hiánya volt, hogy azokban a közösügyek ren-dezve nem voltak.

Deák Ferenx nagy hazánkfiának bölcsesé-ge teremtett e részben rendezést, oly rende-zést, mely a két társállamot ellenségek helyett érdekársákká, s így természetes szövetség-sékké tette, Magyarország az osztrák birodalom mellett kiált nemzetként állást bent alkotmányos közjogi és belkormányozási önállósá-biztosítást.

Mi tehát ragaszkodunk e rendezéshez — mely az 1867-ikt. ez-ben kifejtve van, — mert ennek alapján hazánkban a szabadság, társadalmi rend, az anyagi és szellemi gyarapodás, a népevés, és tudományos miveltés, ipar és kereskedelem kifejlődése biztos állam alatt áll, s mert e nagy szerzői czélokra a békét, nyugalmat tartantartani ohajjúk.

És értelemben magunkat a Deák pártbíveinek deklarációját mely hazánkban jelenleg parlamenti többségben a kormány van; de állami beletlenként, mint a szabadság, haladás, józan reformok harci, semmi kérdésben a magunk megövező-dését párttegyelmennek alá nem rendeljük.

Nem helyeseltetjük az országgyűlési baloldali azon eljárását, hogy ama közjogi rendezést népszórási s felgortani törekvés, a nélkül, hogy a helyeti jobbat ígérhette s rendezetebb állapotra vezérhelme, vagy csak a felgortás veszélyei ellen biztosítást nyujthata, nem követelték e téven városunkban azon polgártársainkat, kik magokat az országgyűlési baloldali híveinek vallják, — hiszen a baloldali politika üzése, — mindenkitudja — Debreczen város speciális érdekeinek sem használ.

Kijelentjük tehát, hogy mi csak is egy oly ellenzék kormányra jutását üdvözölhetünk, mely ama közjogi alap megintatása nélkül a jelenlegi kormányt a szabadelvű haladás terén tulszámnyalva szerzene magának többséget, de a jelenlegi deklaráci elvei mellett, a baloldali

hat hónap múlva itthon lehezt, — és akkor a jutalmat magadra bírom, hogy kiszabd.

— Nem kívánok érte jutalmat, barátság-goddal már előre megfizettél Fülöp; most rajtam a sor, hogy megszolgáljak érte.

— De most már nézzük is meg az öz-szgyult vendégség Armand.

Fénytől ragyogó terembe vezette Fülöp barátját, hol díszes vendégkoszoru volt öszgyülvé. Ünneplésesség uralgott az egész teremben. Kis, fehérhús leánykák veték kö-rül az est csillagát — Mariát, ki diszruhába öltözve tündökölt a többi felett. Felülmúlta minden jelenlévő hölgy szépségét Mária szend-sege; mint a nap az égen a többi csillagot úgy homályosította fel Mária öket.

Armand most százszor jobban szerette Mariáját.

Midőn belépett Fülöp és Armand a terem-be, — Fülöp örömtől lelkesülve elkiáltá-magát: —

— Hölgyek és urak! Ime van szoren-csém megismertetni önökkel Caldiero Armand-t, hajóm kapitányát, nővérom — jegyezti!

többsége és kormányra jutását nem ohajjúk, sőt — ha szükség, és ideje lenne, az ellen har-colni készek leszünk, a szóbeli és írásbeli vitatkozás szellemi fegyvereivel s választási jogunk törvényes gyakorlatával, és oly megövez-déssel, hogy e vetelkedés nemes verseny az ölmádot haza szeretetében, melynek szabadságát, felvirágzását kölcsönösen ohajjúk, s hogy e közös felzáró alatt nemcsak idegenség közöken nem fértözölhetik, de a testvérségben még szoro-sabbban egyesülünk.

— A törvényhatóságok szervezése.

— A belügyrenek eddig megvolt ama — bár egyoldalú — jó szokása, hogy a törvényhatóságok neveit legalább, ha azok munkáiát elintéztettek, nyilvánosságra hozá. De az utóbbi időben — úgy látszik — ebbe is beleunt.

Hanem azért csak tudunk valamit mégis a távolabb eső vidékekről is.

A rad városra e hó 17-én tartott közgyű-lésében felolvasott a szervezési tervre vonatkozólag a legutóbbi feltérjesztésre érkezett bel-ügyéri leirat.

A miniszteri leirathban csakis a kapitány hatásköre és a napi díjakra nézve tételt ellen-veztés. A belügyminiszter azt kívánja, misze-rint a főkapitány a tenészban ne legyen a rend-őri ügyek elő-dója; a napidíjakra nézve pe-dig a polgármesterek a város területén kívüli napidíjat 6 frutól 5 fruta leszállítani, a Pest és Bécsbe való kiküldetésekre megállapított külön napidíj szabályzatot mellőztetni akarja. Kijelenté végül, miszerint a tisztviselői fizetésé ellen, minthogy az előző kívánt takarékos-ság e részben, a tisztviselői állások és segédszem-lyet kevesebbsé által eléretett — most már nincs kifogása.

Bizottság javaslatot, mely a szervezési terv tanulmányozása után jelentést adjon, hogy mily változtatást kelljen azon tenni a polgár-megy hatáskörök megóvása tekintetűl.

Változtatás tételt utólag az árvások el-nökét illetőleg, eddig a főjegyzőre lett volna ez ruházva, utóbban a polgármester bizottot meg, kinek helyettesít itt az első tanácsnok. A tiszt-újítás mára tüzetett ki.

Armand tehát ma nagy napja volt.

Külföld.

— Franciaország folyvást telve van belvárosokkal, s az izgatottságból következtetve félt, hogy az izzó parkás hamarabb lángra lobban, mint lelkük. A bonapartismus érdeké-ben klubok alakulnak, gyűvöltek köröztenek, melyek a közárságot csúvózzák. A mult pé-nteken tartott nemzetgyűlésen a belügyminiszter interpellatátot a „Bene” cím alatt elterjedt papírra, melyben Napoleon sedani csiputár-ója a személys önfeloldozás nagyszerű eszele-gyét dícsoríték, míg elcibben a nemzetgyű-lés kárhözváltaték Napoleon letétele. A bel-ügyminiszter ígérte, hogy a kormány meg fogja tenni kötelességét.

Párisi lapok szerint Napoleon ismét új élet-élet adott magáról; ugyanis Rouherhoz intézet leveleiben, ennek elválasztatása alkalmából írta, hogy a császárság kitörölhetetlen nyomokat hagyott maga után Franciaországban (de minő nyomokat?) A bonapartisták e levelet nyilat-kozásnak tekintik, mely felhívást foglal mag-gában a bonaparte család visszaállítására.

Bazaine marschal úgy mindjohban hon-rolódik. Egy ajánlatát fedezték fel, mely Frigyes Károlyhoz és Bismarckhoz volt írva, s melyben azon szándékát ajánlja, hogy ő se-rege élén Párisba visszatér, s a főlvasztott tör-vényhozó gyűlést és a császárnó régensséget visszaállítja.

A szász jobboldal egyesült a jobb közép-pel Chambord titkos bejegyzése folytán; a bal és balközép pedig a köztársaság megszál-títására egyesült.

Spanyolországban folyvást miniszterkri-zis van, a miniszterium beada lemondását; a király Topetet vagy Serranot fogja új minisz-terium alkotással megbízni.

Belgiumi hírek szerint, a belga kormány Chambord grófot megkereste, hogy Antwerpen tartozékdása idejéig lehetőleg rövidítse és jelen-léte alatt ne adjon lendületet a legitimista ün-netéseknek.

Rómában incognito tartózkodik Fridrik Károly porosz herceg, Humbert olasz trónörökös elözletényi szövetségével fogadt.

— Tannernél ezeket írja egy pesti napi lap: — Tannerné Szabó Róza tegnapi délután írta alá a szerződést május 1-től kezdve három évre, a nemzeti színházhoz. Szerződött dráma énekesnői első szerepekre esetleg operettkre is, a mennyiben októbertől kezdve a hada várszínházban ezeket is felvonnék a műsorba.

— Mindenki felalott s tisztelettel hájtá meg magát előtte s az urak kezét fogának a leg-nagyobb zavarban levő Armanddal.

— És mindnyájan úgy örültek a két szer-retó szív boldogságán; csak egy lény volt, kinek öröme közé a bánat örömeséppji va-gyulték.

— Mária volt.

